

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma

Tilannekatsaus

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous 25.3.2024

Kehitysohjelman tarkoitus

Luonnonvarojen kestävä käyttö on johtanut luontokatoon ja ilmaston lämpenemiseen. Luonnon kantokyvyn varmistaminen on edellytys elämälle ja näin myös hyvinvoiville yhteiskunnille ja taloudelle. Toimia tarvitaan sekä globaalilla että paikallisella tasolla.

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma keskittyy hillitsemään ilmaston lämpenemistä sekä turvaamaan paikallisesti luonnon monimuotoisuutta ja pysäyttämään sen heikkenemisen.

Kehitysohjelman myötä kaupungin ilmasto- ja luontotyöhön mukaan otetaan myös asukkaat ja yritykset, joita ilman emme saavuta tavoitettamme olla hiilineutraali vuonna 2030.

Kehitysohjelma vahvistaa tamperelaisten hyvinvointia.

TEKEMISEN KAUPUNKI – STRETAGIAN PAINOPISTEET

YHDENVERTAISET
YKSILÖT

TEKEVÄT
YHTEISÖT

HIILINEUTRAALEJA
TEKOJA

TULEVAISUUDEN
EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Hiilineutraali Tampere 2030

HIILINEUTRAALI TAMPERE 2030 -TIKARITTA
Teemat, hyötyarvostelut ja toimintapöytäkirjat

Kaupungin ilmastotyön koordinaattori ja seuranta

1. Kasvillat ja puut	2. Kasvillat ja puut	3. Kasvillat ja puut	4. Kasvillat ja puut	5. Kasvillat ja puut	6. Kasvillat ja puut
1.1. Kasvillisuus ja puut	2.1. Kasvillisuus ja puut	3.1. Kasvillisuus ja puut	4.1. Kasvillisuus ja puut	5.1. Kasvillisuus ja puut	6.1. Kasvillisuus ja puut
1.2. Kasvillisuus ja puut	2.2. Kasvillisuus ja puut	3.2. Kasvillisuus ja puut	4.2. Kasvillisuus ja puut	5.2. Kasvillisuus ja puut	6.2. Kasvillisuus ja puut
1.3. Kasvillisuus ja puut	2.3. Kasvillisuus ja puut	3.3. Kasvillisuus ja puut	4.3. Kasvillisuus ja puut	5.3. Kasvillisuus ja puut	6.3. Kasvillisuus ja puut
1.4. Kasvillisuus ja puut	2.4. Kasvillisuus ja puut	3.4. Kasvillisuus ja puut	4.4. Kasvillisuus ja puut	5.4. Kasvillisuus ja puut	6.4. Kasvillisuus ja puut
1.5. Kasvillisuus ja puut	2.5. Kasvillisuus ja puut	3.5. Kasvillisuus ja puut	4.5. Kasvillisuus ja puut	5.5. Kasvillisuus ja puut	6.5. Kasvillisuus ja puut
1.6. Kasvillisuus ja puut	2.6. Kasvillisuus ja puut	3.6. Kasvillisuus ja puut	4.6. Kasvillisuus ja puut	5.6. Kasvillisuus ja puut	6.6. Kasvillisuus ja puut
1.7. Kasvillisuus ja puut	2.7. Kasvillisuus ja puut	3.7. Kasvillisuus ja puut	4.7. Kasvillisuus ja puut	5.7. Kasvillisuus ja puut	6.7. Kasvillisuus ja puut
1.8. Kasvillisuus ja puut	2.8. Kasvillisuus ja puut	3.8. Kasvillisuus ja puut	4.8. Kasvillisuus ja puut	5.8. Kasvillisuus ja puut	6.8. Kasvillisuus ja puut
1.9. Kasvillisuus ja puut	2.9. Kasvillisuus ja puut	3.9. Kasvillisuus ja puut	4.9. Kasvillisuus ja puut	5.9. Kasvillisuus ja puut	6.9. Kasvillisuus ja puut
1.10. Kasvillisuus ja puut	2.10. Kasvillisuus ja puut	3.10. Kasvillisuus ja puut	4.10. Kasvillisuus ja puut	5.10. Kasvillisuus ja puut	6.10. Kasvillisuus ja puut

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma

Luonnon
monimuotoisuus

Liikkumistottumusten
muutos

Kulutustottumusten
muutos

Kiertotalouden
edistäminen

Mukaan asukkaat ja yritykset

Kehitysohjelman kokonaisuudet

Hiilineutraali Tampere

- Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartan raportointi, päivittäminen
- Ilmastobudjetti

Tavoite: Kaupungilla on yhtenäinen ilmastovaikuttamisen toimintamalli ja kaupungin ilmasto-, ympäristö- ja kiertotaloustoimet tunnetaan myös kansainvälisesti.

Luonnon monimuotoisuus

- Toimenpiteiden toteuttaminen ohjelman mukaisesti
- Luonnon monimuotoisuuden edistäminen yritysten ja asukkaiden kanssa

Tavoite: Luonnon monimuotoisuusohjelma toteutuu ja luonnon monimuotoisuus huomioidaan kaikessa kaupungin toiminnassa.

Asukkaiden liikkumis- ja kulutustottumusten muutos

- Kestävä elämäntapa ja kulutustottumukset
- Liikkumistapojen muutos
- Datan hyödyntäminen

Tavoite: Tamperelaisten tietoisuus, osaaminen ja motivaatio kestävästä elämäntavoista on lisääntynyt.

Kiertotalouden edistäminen

- Kiertotaloussuunnitelma
Omat toiminnot (ml. konserniyhtiöt) kiertotalouden mahdollistajina
- Ohjelman edetessä syntyvät uudet projektit ja osakokonaisuudet

Tavoite: Tamperelaisten yritysten kiertotalouden mukainen liiketoimintaympäristö on parantunut ja kaupungin kiertotaloussuunnitelma toteutuu.

Tähän on päästy vuonna 2025

Tamperelaisten tietoisuus, osaaminen ja motivaatio kestävästä elämäntavoista on lisääntynyt
Kestävempien ratkaisujen toteuttaminen tuntuu mahdolliselta omassa arjessa.

Yritysten on helpompi toimia kestävästi

Tamperelaisten yritysten kiertotalouden mukainen ja luonnon monimuotoisuutta turvaava liiketoimintaympäristö on parantunut ja kaupungin kiertotaloussuunnitelma toteutuu.

Kaupungin ilmastotyö on yhtenäistä ja tunnettua

Kaupungilla on yhtenäinen ilmastovaikuttamisen toimintamalli ja kaupungin ilmasto-, ympäristö- ja kiertotaloustoimet tunnetaan myös kansainvälisesti.

Luonnon monimuotoisuustyö näkyy kaikessa toiminnassa

Luonnon monimuotoisuusohjelma toteutuu ja luonnon monimuotoisuus huomioidaan kasvavan kaupungin rakentamisessa.

Tilannekatsauksen rakenne

1. Video vuoden 2023 onnistumisista
2. Vuoden 2023 edistyminen
3. Tavoitteet 2024
4. Ohjelman asukastyön välitulokset
5. Ohjelman painotukset 2025

Liitteet:

- Ohjelman tarkennettu edistyminen 2023
- Kohdealueet
- Asukasvuorovaikutus
- Sidosryhmät
- Asukastyön vaikutusketjut

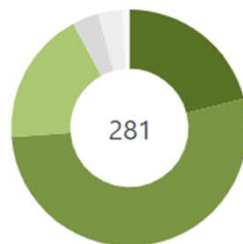

Video vuoden 2023 onnistumisista

Ohjelman edistyminen 2023

Hiilineutraali Tampere

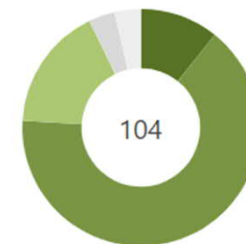
- Tiekartan päivitys on käynnistetty laajassa yhteistyössä yksiköiden kanssa.
- Ilmastobudjetti jo kehysneuvotteluvaiheessa.
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen haavoittuvuusanalyysi on toteutettu

Toimenpiteiden valmiusaste:
Valmiit: 64 (43) kpl eli 21 (18) % 2024 (2023)

Luonnon monimuotoisuus

- LUMO-ohjelman toteutus etenee.
- Luonnon monimuotoisuuden indikaattorit on valittu.
- Luonnon monimuotoisuudelle on nimetty kehityspäällikkö ja tätä tukeva monialainen työryhmä

Toimenpiteiden valmiusaste:
Valmiit: 12 kpl eli 11% (2024)
Käynnistyneet: 73 (64) kpl eli 65 (57)% 2024 (2023)

Asukkaiden liikkumis- ja kulutustottumusten muutos

- Kohdealueiden verkostot paikallisten yhteisöjen kanssa yhteisöjen (20 kpl) kanssa. Aloitettu työ neljännellä kohdealueella.
- Kaupunkikonsernissa 40 eri yhteistyötahoa
- Asukastapahtumia kohdealueilla (26 kpl) .
- Baseline-selvitys ohjelman työn ja tulosten seurannan pohjaksi.

Kiertotalouden edistäminen

- Kiertotalouden asiantuntija on nimitetty, sisäinen asiantuntijaverkosto ja seudullinen advisory board on perustettu.
- Osallistuttu kansallisen kiertotalouden green dealin valmisteluun, edennytt suunniteltua hitaammin.
- Kiertotalouden mukaiset hankintamenettelyt ovat osa infra- ja katurakentamisen perusprosessia.
- Kiertotalouden mukaisia liiketoimintamalleja on edistetty Business Tampereen kanssa. Työtä jatketaan BT:n ja Kiertotalous Pirkanmaan kanssa.

Lisäliitteet: Osa-alueiden tarkempi edistyminen, Asukastyön Kohdealueet, Asukasvuorovaikutus, Sidosryhmät, Vaikutusketjut

Tavoitteet vuodelle 2024

Hiilineutraali Tampere

Toteutetaan Hiilineutraali Tampere tiekartan 2030 toinen päivitys. Päivitetyn tiekartan esittelyt ja päätöksenteko alkusyksystä. KH 23.9.2024

Kasvihuonekaasupäästöjen kompensatiovarannon selvittäminen. Kehitetään päästöskenaariotyökalun päästö- ja taloudellisten vaikutusten laskentaa.

Ilmastokaupunkisopimus (Climate City Contract) on hyväksytty ja siihen liittyvää työtä tehdään aktiivisesti kansainvälisessä ja kansallisessa yhteistyössä.

Asukkaiden kulutus- ja liikkumistottumusten muutos

Neljällä kohdealueella asukkaat ja paikallisyhteisöt innostuvat kestäväen arjen tekoihin ja ohjelma näkyy alueilla toimenpiteiden ja viestinnän kautta.

Jakamistalouden kokeilu käynnistyy ja herättää kiinnostusta kolmella kohdealueella.

Viestinnässä hyödynnetään muutosviestejä ja dataa vaikuttavalla tavalla.

Luonnon monimuotoisuus

Asetetaan LUMO-ohjelmalle määrälliset tavoitteet sekä välitavoitteita ja painotuksia. Nimetään advisory board. Tarkastellaan ohjelman kattavuutta tulevaa päivitystä 2025 varten. Järjestetään kaupunkien luontofoorumi 11.9.2024.

Kehitetään suunnitteluohjeistusta luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi uusien rakennuskohteiden yhteydessä.

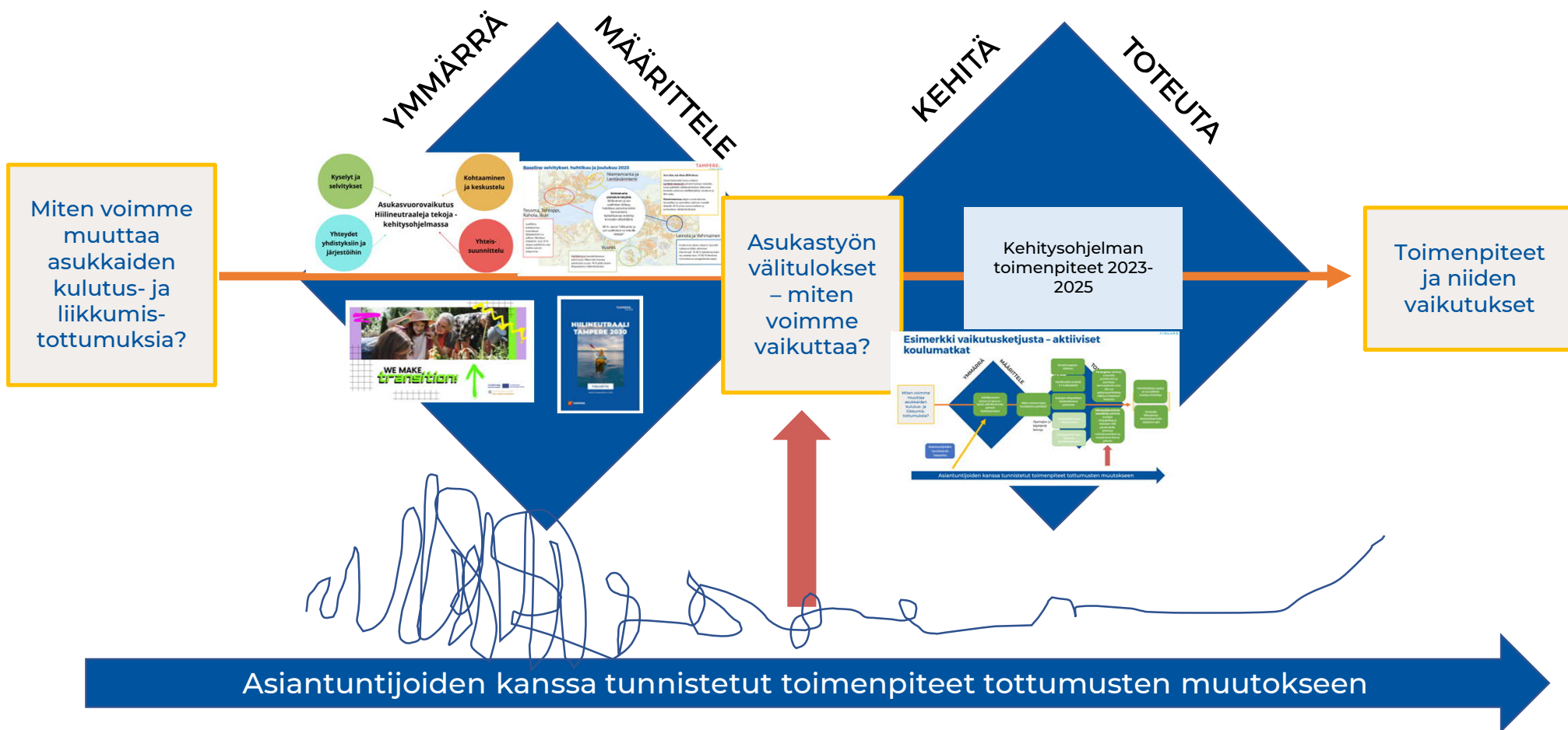
Tuetaan asukkaita tarjoamalla tietoa omaehtoisten luontotekojen toteuttamiseksi.

Kiertotalouden edistäminen

Päätös osallistumisesta kansalliseen green dealiin. Kiertotaloussuunnitelman toimeenpanon, ilmastotiekartan päivityksen ja kansallisen kiertotalouden green deal-valmistelun seurannan yhteensovittaminen.

Kiertotalousyhteistyötä tehdään yhdessä yritysten kanssa.

Asukastyön välitulokset 2024

Ohjelman painotukset 2025

Ohjelman sisältöjen ja tavoitteiden jatkuvuuden varmistaminen linjaorganisaatiossa, tulevilla projekteilla ja kehitysohjelmissa.

Hiilineutraali Tampere

- Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartan toimenpiteiden edistäminen ja seuranta
- Sidosryhmäyhteistyön tiivistäminen EU:n ilmastokaupunkisopimuksen mukaisesti

Luonnon monimuotoisuus

- Luonnon monimuotoisuusohjelman laajentaminen ja päivitys.

Asukkaiden kulutus- ja liikkumistottumusten muutos

- Asukkaiden kestävä arjen edistäminen jatkuu eri toimijoiden yhteistyössä sekä kohdealueilla että kaupunkiorganisaatiossa ohjelman päättyessä
- Asukastyön vaikutusten seuranta ja raportointi

Kiertotalouden edistäminen

- Kiertotalouden edistämistä kaupunkikonsernissa jatketaan vuoden 2024 aikana yhteensovitetun seurannan ja painotusten mukaisesti
- Kiertotaloussuunnitelman toteutus jatkuu yhteistyössä yritysten kanssa

Kiitos! Ollaan
yhteydessä matalalla
kynnyksellä.

Tiina Leinonen
tiina.leinonen@tampere.fi

Mimmi Virtanen
mimmi.virtanen@tampere.fi

TAMPERE.
FINLAND

Lisätietolinkit:

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma
www.tampere.fi/hiilineutraalejatekoja

Tamperelaisten oma ilmasto-opas
kestavatampere.fi

Seuraa somessa Kestävä Tampere
(Facebook ja Instagram)

Liitteet

Ohjelman tarkennettu edistyminen 2023

Kohdealueet

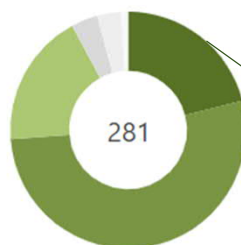
Asukasvuorovaikutus

Sidosryhmät

Asukastyön vaikutusketjut

Hiilineutraali Tampere

- Tiekartan päivitys on käynnistynyt laajassa yhteistyössä yksiköiden kanssa.
- Päivitetyt tiekartat esittelyt ja päätöksenteko alkusyksystä. KH 23.9.2024

Toimenpiteiden valmiusaste:

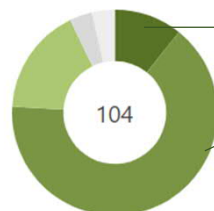
Valmiit: 64 (43) kpl eli 21 (18) % 2024 (2023)

- Ilmastobudjetti on esitelty palvelualueille jo kehysvaiheessa. Päästö- ja taloudellisten vaikutusten laskentaa kehitetään.
- Ilmastokaupunkisopimus (Climate City Contract) on laadittu ja EU-komission hyväksyntää odotetaan kevään aikana.
- Tampere pääsi globaalin CDP ilmasto- ja ympäristöraportoinnin parhaaseen A-luokkaan toista kertaa.
- Uusi projekti Climate4Cast - ilmastoskenaariotyökalun kehittäminen - sai Interreg-rahoituksen
- Tampereen ilmasto- ja ympäristötyö on herättänyt kansainvälistä kiinnostusta ja sitä on esitelty mm. COP28-ilmastokokouksessa sekä useissa seminaareissa.

Luonnon monimuotoisuus

- LUMO-ohjelman toteutus etenee.
- Ohjelmalle asetetaan 2024 määrälliset tavoitteet, välitavoitteita ja painotuksia sekä tarkastellaan sen kattavuutta.
- Ohjelman päivitys tehdään 2025.

Toimenpiteiden valmiusaste:

Valmiit: 12 kpl eli 11% (2024)

Käynnistyneet: 73 (64) kpl eli 65 (57)% 2024 (2023)

- Tampereen luontojalanjälki laskettiin ensimmäistä kertaa.
- Uusi projekti CityBlues – hulevesien luontopohjaisten ratkaisujen kehittäminen ja asukasysteistyö - sai Interreg-rahoituksen.
- Vuoden 2024 alusta nimettiin LUMO-ohjelmaan kehityspäällikkö ja monialainen työryhmä
- Tampereen vahvuus on ymmärtää myös luontokadon globaali ulottuvuus ja sen yhdistyminen ilmastonmuutoksen hillintään - tätä halutaan vahvistaa myös tulevassa LUMO-ohjelmassa
- Työtä ohjaamaan asetetaan advisory board, jonka edustukseen kuuluu politikkoja, tiedeyhteisön, yritysten ja asiantuntijoiden edustajia.
- Syksyllä järjestetään Tampereella 11.9.2024 kaupunkien luontofoorumi kaupunkien roolista luontokadon ratkaisijoina.
- LUMO-indikaattorit on valittu ja luonnon tilan seurannan toimenpiteitä on tehty pohjatyöksi indikaattorien seurannalle mm. luonnonsuojelualueiden osuus kokonaispinta- alasta on yksi indikaattoreista (2022 1,79 %, 2023 1,83%)
- Ohjeistusta on päivitetty tukemaan luonnonmonimuotoisuutta liittyen mm. asema- ja yleiskaavamääräyksiin, hulevesiin sekä yleisten alueiden kunnossapitoon ja hoitoon
- Asukkaiden osallistumista on mahdollistettu myöntämällä avustuksia ja järjestämällä vieraslajitalkoita. Lisäksi on käynnistetty asukkaiden luonnonhoidon ohjeen laadinta tukemaan omaehtoista luontotyötä.

Kiertotalous

- Kiertotalousasiantuntija on rekrytoitu ja seudullinen kiertotalouden advisory board on aloittanut toimintansa. Ensi vaiheessa keskitytään rakennetun ympäristön kiertotalouteen.
- Yritysyhteistyötä ja kiertotalouden mukaisia liiketoimintamalleja on toteutettu Business Tampereen KIERTOTRE- ja Treasure-hankkeiden välityksellä. 70 yritystä on tavattu ja neuvottu, lisäksi on toteutettu kolme haastekilpailua kiertotaloutta tukevien ratkaisujen pilotoimiseksi.
- ReCreate-hankkeella on edistetty talonrakentamisen kiertotaloutta yhteistyössä eri yksiköiden kanssa.
- Kiertotalouden mukaiset hankintamenettelyt ovat osa infra- ja katurakentamisen perusprosessia.
- Yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyön kehittäminen jatkuu. Kehittämistä tehdään kaupunkikonsernissa sekä seudullisten toimijoiden kanssa kiertotalouden advisory boardissa.
- Kansallisen kiertotalouden green dealin valmistelu on edennyt suunniteltua hitaammin. Vuoden 2024 aikana päätetään, liittyykö Tampere keväällä valmistuvaan sitoumukseen (rakennetun ympäristön muutosalue) ja asettaa tavoitteet luonnonvarojen kestävästä käytöstä edistämiseksi.

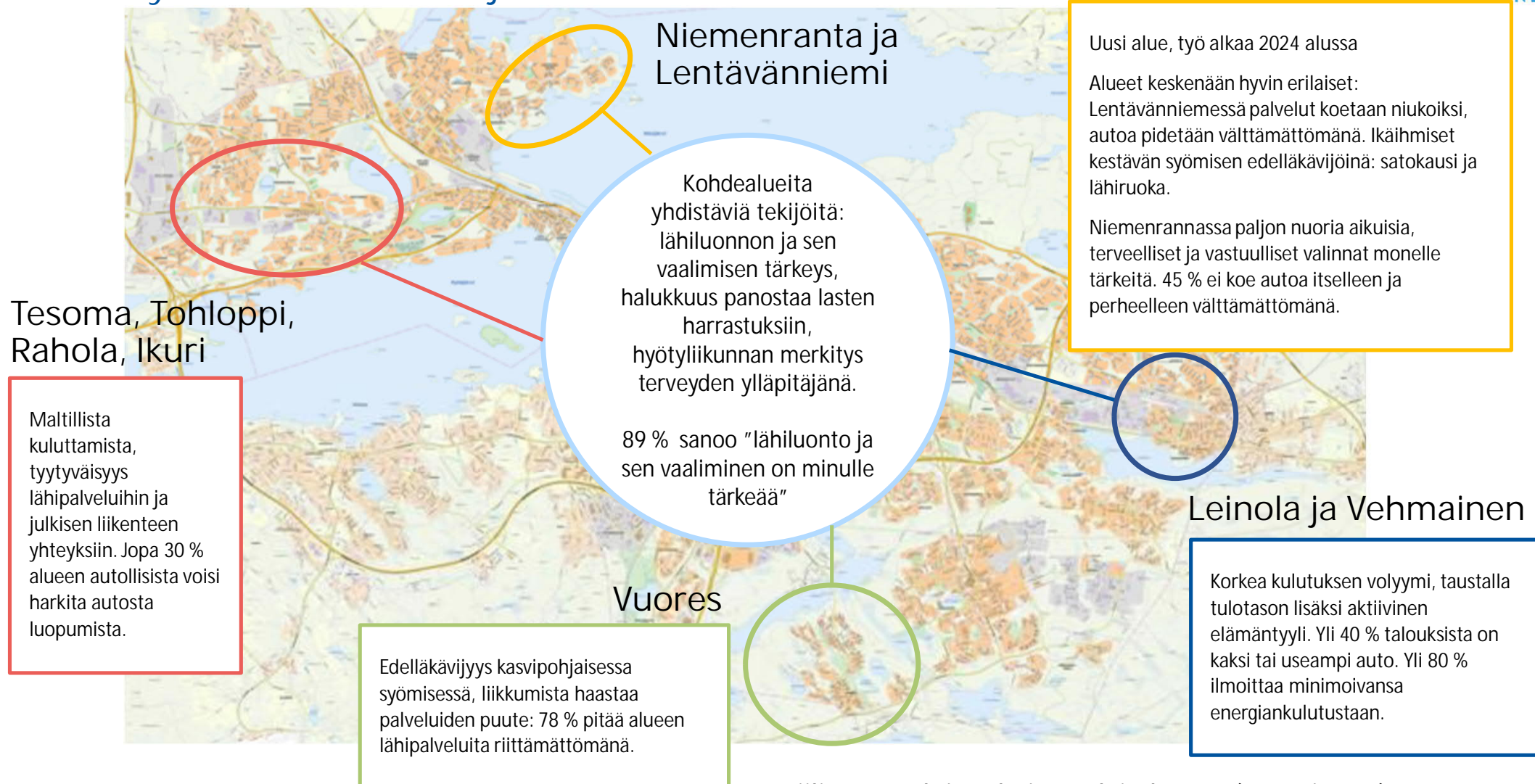
Asukkaiden kulutus- ja liikkumistottumusten muutos

- Kohdealueille on luotu verkostoja paikallisten yhteisöjen (20 kpl) kanssa ja löydetty aktiivisia toimijoita mukaan muutokseen. Yhteiskehittäminen on käynnistynyt.
- Hiilineutraaleja tekoja-selvitys (baseline) on tuonut arvokasta taustatietoa. Tietoa on hyödynnetty ohjelman toimenpiteiden suunnittelussa, uusien hankkeiden kohdentamisessa ja viestinnän tukena.
- Vuorovaikutus asukkaiden, paikallisten yhteisöjen ja yritysten kanssa tuonut esiin uusia mahdollisuuksia ja esteitä. Ohjelma on itse järjestänyt tai osallistunut 26 eri tapahtumaan tai tilaisuuteen, jossa on kohdattu asukkaita kestävän arjen teemoissa.
- Yritysyhteistyötä tehty pienimuotoisesti kohdealueilla.
- Asukkaille kohdistettua viestintää on kehitetty ja hyödynnetty myös uudenlaisia viestinnän tapoja asukkaiden aktivoinnissa (esim. hyvien valintojen joulukalenteri) sekä käynnistetty dataan pohjautuva muutosviestintä.
- Kannustettu kaikkia tamperelaisia kestävän arjen tekoihin tapahtumilla (13 kpl), luennoilla ja viestinnällä.
- Kaupungin eri yksiköiden välillä ja kanssa on toimittu yhteyksien muodostajana ja eteenpäin sparraajana. Yhteistyötä kaupunkikonsernissa 40 eri tahon kanssa.
- Yliopistojen ja Sitran kanssa on tehty yhteistyötä tutkimuksen ja yhteisten projektien muodossa. Tampereen seurakuntien kanssa on vaihdettu kokemuksia ja suunniteltu yhteistyötä.
- Datatyö keskittynyt selvitykseen ja sen hyödyntämiseen. Yhteistyötä Alykaupungin kanssa jatkettu, mutta omaan datatyöhön ei ole ollut resursseja.

Lisäliitteet: Kohdealueet, Asukasvuorovaikutus, Sidosryhmät, Vaikutusketjut

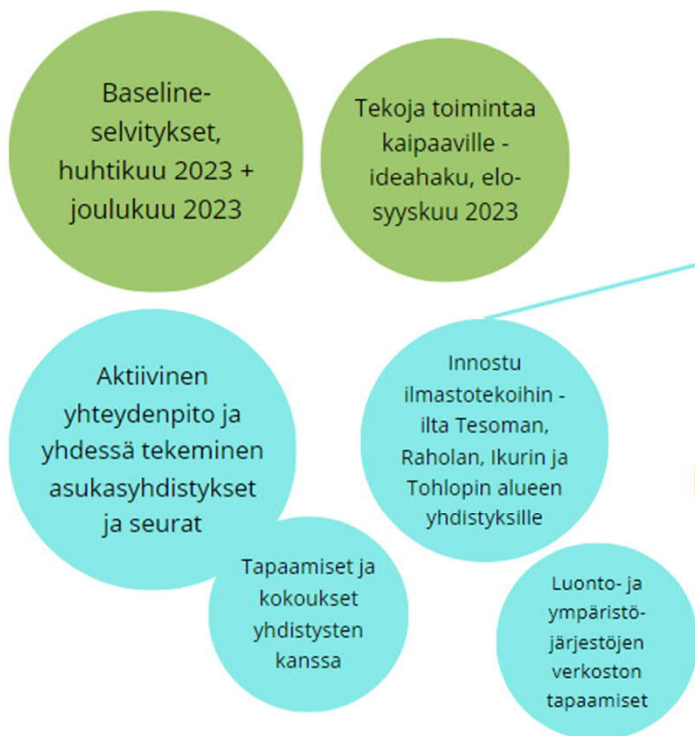
Asukastyö kohdistetaan neljälle kohdealueelle

Hiilineutraaleja tekoja –selvitykset 4/2023 ja 12/2023

Asukasvuorovaikutus

Kyselyt ja selvitykset

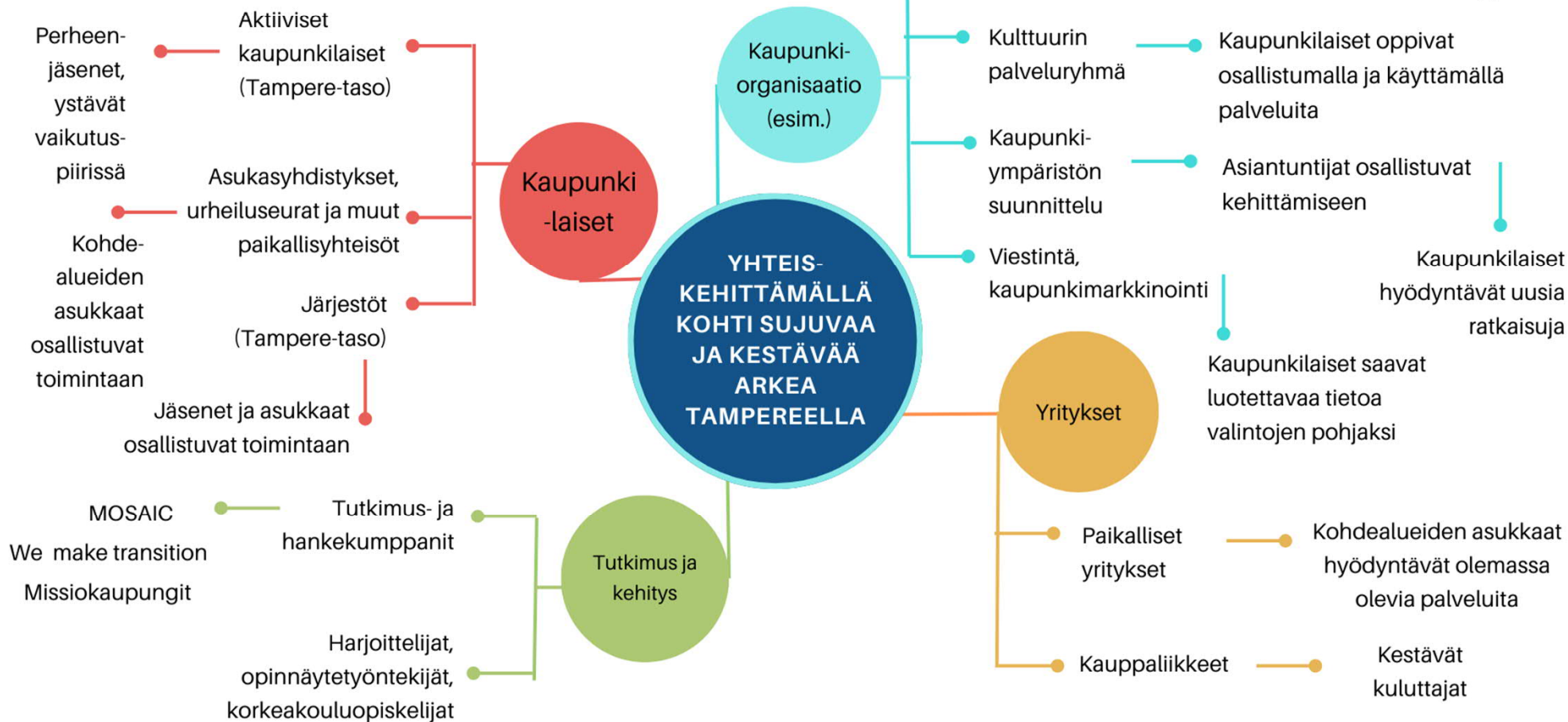
Yhdistykset ja järjestöt

Kohtaaminen ja keskustelu

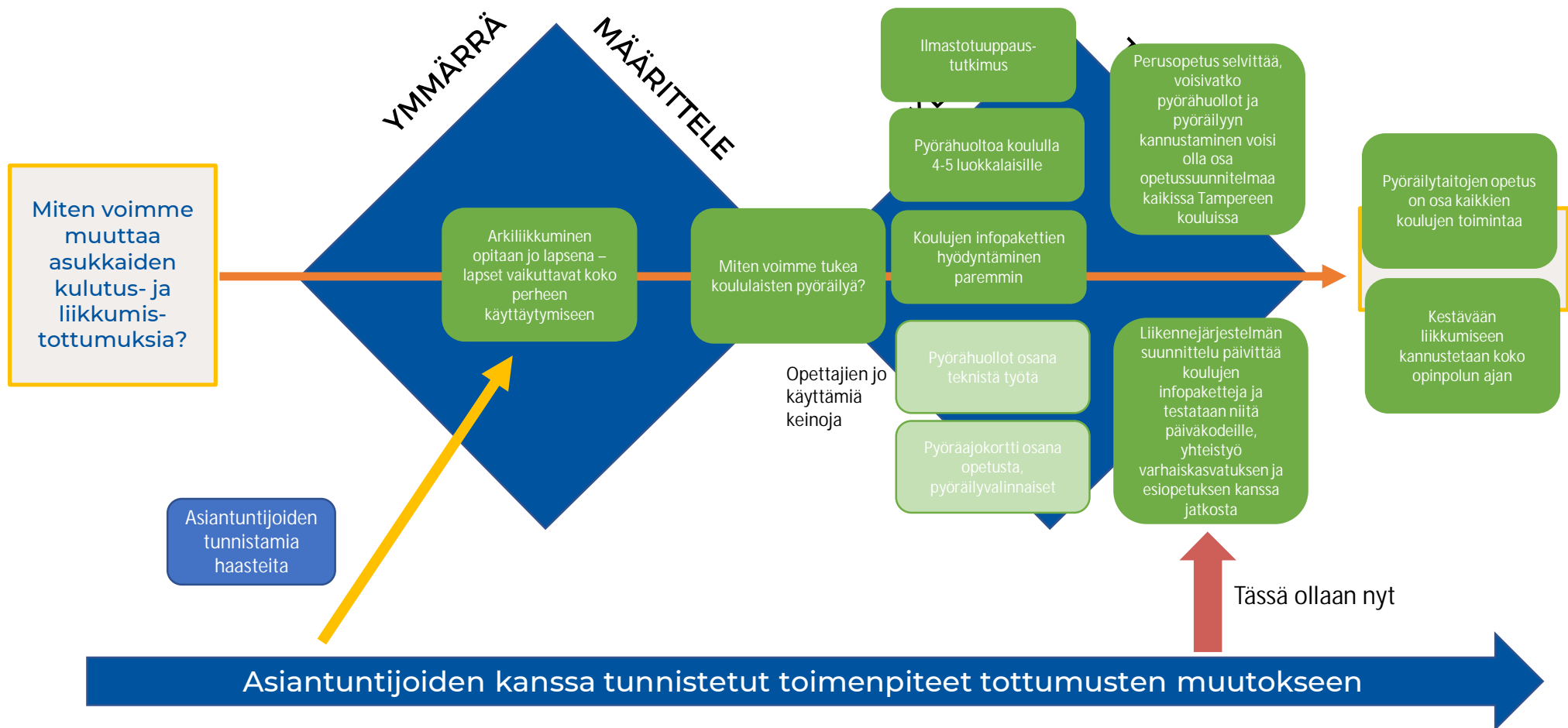

Yhteissuunnittelu

Asukkaiden osallistumisen edistäminen sidosryhmien avulla

Esimerkki vaikutusketjusta - aktiiviset koulumatkat

Esimerkki vaikutusketjusta - kaupunkiviljelyn lisääminen

